

ที่ วธ ๐๒๐๓ (๗) / ๒๕๕๖

กระทรวงวัฒนธรรม

๖๖๖ ถนนบรมราชชนนี เขตบางพลัด

กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง การรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (๑) จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี (๒) จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. แบบรายงานผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ฯ จำนวน ๑๐๐ ชุด

๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) รับไปดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง แนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง ใน ๒ มาตรการคือ ๑) มาตรการระยะสั้น ระยะเวลา ๖ - ๑๒ เดือน และ ๒) มาตรการระยะยาว ระยะเวลา ๑-๓ ปี เน้นเรื่องอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม การจัดการทรัพยากร สิทธิในสัญชาติ การสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และการศึกษา

๒. ผลการดำเนินการ

บัดนี้ กระทรวงวัฒนธรรม โดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ดังนี้

๒.๑ อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรม ผลการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนชาวกะเหรี่ยงในเรื่องอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและส่งเสริมสังคมให้มีความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม พบว่าการดำเนินการระดับพื้นที่มีโครงการที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรม เช่น การส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีกะเหรี่ยง การรวบรวมองค์ความรู้ เรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านกะเหรี่ยง และการเพิ่มพูนทักษะชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

๒.๒ การจัดการทรัพยากร ผลการดำเนินการด้านการยุติการจับกุม การให้ความคุ้มครองกับชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม การจัดตั้งคณะกรรมการ หรือกลไกการทำงานเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ในการทำกิน การอยู่อาศัย การดำเนินวิถีชีวิตตามวัฒนธรรม และส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชนบนพื้นที่สูงนั้น พบว่า การดำเนินการในระดับพื้นที่ มีกิจกรรมที่ขับเคลื่อนเรื่องการจัดการทรัพยากร

๒.๓ สิทธิในสัญชาติ ผลการดำเนินการให้ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับบัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่อพยพเข้าตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ สามารถขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นอยู่ถาวรในประเทศไทย และได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ส่วนบุตรที่เกิดในประเทศไทย ให้สามารถขอสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา ๗ ทวิได้ และเร่งรัดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาการขอเป็นคนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยและได้รับใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว รวมทั้งบุตรที่เกิดในประเทศไทย ขอสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติ มาตรา ๗ ทวิ ที่ได้ยื่นเรื่องขอเป็นเวลานานแล้ว

/๒.๔ การสืบทอด...

๒.๔ การสืบทอดมรดกวัฒนธรรม ผลการดำเนินการส่งเสริมศูนย์วัฒนธรรมชุมชน โดยเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและฐานคิดดั้งเดิมให้เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่มีชีวิต การสนับสนุนงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชุมชน และทำกิจกรรมของเครือข่ายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง มีการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เช่น กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชุมชนชาวกะเหรี่ยง กิจกรรมส่งเสริมและสืบทอดศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะชีวิต

๒.๕ การศึกษา ผลการดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนในการกำหนดหลักสูตรการศึกษา ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารการศึกษา ครู คนในท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนอบรม ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง และปรับระบบการบริหารของโรงเรียนให้เกิดความเหมาะสมกับชุมชน รวมถึงการสนับสนุนทุนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่จำเป็นในการพัฒนาชุมชน (รายละเอียดตามเอกสารประกอบ)

๓. ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ การไม่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินการอย่างชัดเจนที่จะประกันว่าจะได้ผลตามเจตนารมณ์ของมติ ครม. อันเป็นเป้าหมายและแผนงาน รวมทั้งลักษณะการประเมินผลที่ทุกหน่วยงานยอมรับปฏิบัติตาม

๓.๒ ความไม่เข้าใจของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในมาตรการการฟื้นฟู เช่น ไม่เข้าใจเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบไร่มุหนเวียน ฯลฯ จึงไม่สามารถที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับการส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ ไร่มุหนเวียน

๓.๓ การไม่มีงบประมาณดำเนินงาน เนื่องจากไม่ได้เสนอไว้ล่วงหน้า และบางหน่วยงานไม่สามารถจัดการเงินจากงบปกติได้

๓.๔ การยึดถือกฎระเบียบของหน่วยงานของตนที่มีอยู่แล้วและไม่สอดคล้องกับมติ ครม. เช่น กฎหมายอุทยานแห่งชาติระบุให้จับกุมผู้ตัดไม้ในเขตอุทยานฯ ไม่อาจยกเว้นได้ ซึ่งยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกฎหมายดังกล่าวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่รับรองสิทธิชุมชนในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติได้ (มาตรา ๖๖ และ ๖๗)

๓.๕ การขาดแนวคิดและทักษะในการทำงานร่วมกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการในระดับต่าง ๆ การทำงานจึงมีลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างทำและไม่ได้บูรณาการ ทั้งในด้านทรัพยากร กระบวนการทำงาน เป้าหมายการทำงาน

๔. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการทำงานฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง

๔.๑ ควรมีกลไกที่ทำให้หน่วยงานทุกหน่วยงานที่ปรากฏในมติ ครม. เช่น กระทรวงวัฒนธรรม ควรตั้งหน่วยงานสำหรับการผลักดันเรื่องนี้โดยเฉพาะ พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณพิเศษด้วย โดยหน่วยงานนี้มีบทบาทในการทำงานเชิงบูรณาการ โดยมีการวางแผนปฏิบัติการหลัก (Master plan) ที่มีเป้าหมาย แผนการดำเนินการและการประเมินผลอย่างชัดเจนที่ทุกหน่วยงานสามารถปฏิบัติการได้ และมีงบประมาณสนับสนุน เพื่อประกันว่ามติ ครม. จะได้ผลในระยะ ๓ ปีข้างหน้า

๔.๒ การดำเนินงานของคณะกรรมการระดับจังหวัด ควรมีทิศทางที่สอดคล้องกับมติ ครม. มากขึ้น มีการกำหนดแผนงานการดำเนินงาน ติดตาม แก้ปัญหาในพื้นที่ โดยวางแผนให้มีความสอดคล้องกับแผนระดับชาติ และได้รับงบประมาณสนับสนุนตามข้อเสนอแนะ ข้อที่ ๔.๑

๔.๓ ดำเนินแผนการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารกับสังคม ซึ่งรวมทั้งการอบรม และการสร้างความเข้าใจในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ชุมชน นักเรียนนักศึกษา และบุคคลทั่วไป ในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูวิถีชีวิตของกะเหรี่ยง เช่น ประเด็นอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ มรดกทางวัฒนธรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการทรัพยากร ระบบไร่นาวนเวียน การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

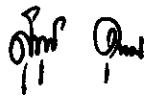
๔.๔ การเพิ่มพื้นที่และโอกาสการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดอคติที่มีต่อกันและกัน ทั้งในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการทำกิจกรรม และการติดตามประเมินผลร่วมกัน

๕. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

กระทรวงวัฒนธรรม จึงขอให้นำผลการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น เสนอคณะรัฐมนตรี ต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุกมล คุณปลื้ม)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

สถาบันพัฒนาการมีส่วนร่วมและบุคลากรทางวัฒนธรรม

โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๘๘๘๓ - ๕

โทรสาร ๐ ๒๔๒๒ ๘๘๘๖